

A photograph of a cobblestone path at night, illuminated by warm, glowing lights. The path leads into the distance, flanked by greenery and small, glowing lanterns. The overall mood is serene and contemplative. A teal-colored text box is overlaid on the upper portion of the image.

Då en anhörig gått bort

ANVISNINGAR INFÖR BEGRAVNINGEN

Pärm: Sandudds begravningsplats, foto Jani Laukkanen
Ombrytning: Anu Ylä-Jussila
Svensk text: Stefan Stenberg

Helsingfors kyrkliga samfällighet 2024

Före jordfästningen s. 5

Begravningsarrangemang | Reserveringar
Håll kontakt med prästen och kantorn

Begravningsplatser och begravningsätt s. 8

Kistgravar | Urngravar | Minneslundar och att strö ut askan |
Begravning på annan ort
Begravning på annat ställe än begravningsplats | Veteraner

Sorgebudet s. 10

Dödsannons i tidningen | Sorgeflaggning | Bön i kyrkan
Sociala medier

Innehållsförteckning

Jordfästningen s. 13

Jordfästningen | Blomsterhyllningar | Begravningsfölje
Minnesstunden | Kremering | Gravläggning
Begravning av personer som inte tillhör en evangelisk-luthersk
församling

Efter begravningen s. 19

Innehav och skötsel av graven | Gravvårdar
Sorgearbetet | Det finns hopp

Adresser och telefonnummer s. 22

Helsingfors kyrkliga samfällighet, gravtjänster
Begravningskapellen | Kontoren på begravningsplatserna
Helsingfors församlingars pastorskanslier

MÄNNISKANS DAGAR
ÄR SOM GRÄSET:
HON SPIRAR SOM
BLOMMAN PÅ MARKEN,
SÅ SVEPER VINDEN FRAM,
OCH DEN ÄR BORTA,
PLATSEN DÄR DEN
STOD ÄR TOM.
MEN EVIGT VARAR
HERRENS NÅD
MOT DEM SOM
FRUKTAR HONOM.
(PSALM 103:15-17)

Före
jordfästningen

Begravningsarrangemang

Det är tungt att mista en anhörig. Mitt i känslostormen ska man klara av att sköta många praktiska frågor. De närmaste anhöriga brukar sköta begravningsarrangemangen, men naturligtvis behöver man inte sköta dem helt på egen hand. Vid behov hjälper församlingen och begravningsbyråerna gärna till med de praktiska arrangemangen.

Begravningsbyråerna säljer kistor och urnor, sköter svepning, kistläggning och transport av den avlidna. Du kan också låta begravningsbyrån sköta andra praktiska frågor. Man kan få hjälp av både församlingen och begravningsbyrån.

Reserveringar

Tumregeln är att jordfästningen ska ske inom två-tre veckor räknat från dödsfallet. I Helsingfors förrättas jordfästningar mellan tisdag och lördag. Jordfästningen kan hållas i ett begravningskapell, i kyrkan eller vid graven. Du kan sköta flera begravningsärenden samtidigt genom att besöka eller ringa till Helsingfors kyrkliga samfällighets gravtjänst.

Via gravtjänsten kan du boka gravplats, kapell eller kyrka och jordfästningstid och komma överens om kremering. Här kan du också teckna avtal om gravskötseln. Före begravningen måste gravtjänsten få ett av läkare undertecknat begravningstillstånd.

Via samfällighetens e-tjänst (asiointi.helsinginseurakunnat.fi) kan du boka en kyrka eller ett kapell för jordfästningen. Samtidigt kan du reservera församlingens utrymmen för minnesstunden.

Om jordfästningen hålls på annan ort, t ex i den avlidnas hemkyrka, måste du kontakta samfällighetens gravtjänster för att reservera tid för gravsättningen.

Om ni har särskilda önskemål angående vilken präst som ska förrätta jordfästningen är det skäl att först kontakta prästen, antingen direkt eller via pastorskansliet, innan ni bestämmer var och när jordfästningen ska äga rum.

Om den avlidna var medlem av en evangelisk-luthersk församling debiteras ingen avgift för kyrkan eller kapellet. Av övriga uppstånds hyra. Prästens tjänster är alltid avgiftsfria.

Håll kontakt med prästen och kantorn

I huvudstadsregionen brukar jordfästningen förrättas av en präst i den avlidnas församling, oberoende av var jordfästningen hålls. Då bokningen gjorts tar prästen kontakt med de anhöriga.

De anhöriga kan naturligtvis också be att någon annan präst förrättar jordfästningen. Det är viktigt att prästen får träffa de anhöriga före jordfästningen för att komma överens om programmet. Samtidigt får prästen veta mer om den avlidnas liv och vilka frågor ni vill att inte ska tas upp i griftetalet. Samtidigt kan ni också ge utlopp för era egna känslor inför döden.

För musiken svarar kapellets eller församlingens kantor. Prästen och kantorn hjälper er gärna att välja musik och psalmer. Utöver de egentliga begravningspsalmerna kan ni också välja psalmer och sånger som den avlidna tyckt särskilt om eller som hänför sig till kyrkoåret.

Begravningsplatser och begravningsätt

Helsingfors kyrkliga samfällighet har sex begravningsplatser: Sandudd, Malm, Furumo, Månsas, Brändö och Östersundom. Under Berghälls kyrka finns dessutom ett kolumbarium och en klippgrav. På Furumo finns också ett område för konfessionslösa gravar.

Om ni inte sedan tidigare har en gravplats måste ni skaffa en ny kist- eller urngrav. Askan kan begravas eller strös ut i en minneslund utan särskilt angiven gravplats. I så fall fästs en minnesplakett på det gemensamma minnesmärket i minneslundan. För dem som begravs i kolumbariet under Berghälls kyrka fästs en namnplakett på väggen i kyrksalen.

Helsingforsare kan lösa in en gravplats för 25 år. För öppnande, täckande och iståndsättande av graven uppbärs en separat avgift. Uppgifter om avgifterna finns på samfällighetens webbplats.

På vissa begravningsplatser sköts gravarna av den kyrkliga samfälligheten. För gravar på dessa begravningsplatser uppbärs i samband med reserveringen en skötselavgift. Avgiften fastställs separat för hela den tid graven upplåtits.

Kistgravar

Helsingforsare beviljas kistgravar på begravningsplatserna i Furumo, Malm och Östersundom samt på det konfessionslösa området.

Urngravar

På begravningsplatserna i Furumo, Malm, Månsas och Östersundom och på det konfessionslösa området överläts urngravplatser. Brändö begravningsplats är främst avsedd för personer som är bosatta på Brändö och som är medlemmar av den evangelisk-lutheriska kyrkan. De nya gravarna är alla urngravar.

Urnplats i kolumbariet under Berghälls kyrka beviljas endast helsingforsare. Sporadiskt frigörs urngravar på Sandudds begravningsplats. Dessa urngravar överläts till helsingforsare.

Minneslundar och att strö ut askan

Om ni inte vill skaffa en egen grav kan avlidnas aska eller urna begravas i en minneslund. På begravningsplatserna Sandudd, Furumo och Månsas finns också minneslundarna där begravningsplatsens vaktmästare kan strö ut askan. Till skillnad från en urnbegravning är de anhöriga inte närvarande då askan strös ut.

Med undantag för de anonyma minneslundarna på Sandudd och Månsas har kvarteren en gemensam gravvård där man kan låta fästa en namnplakett, men detta är inte ett måste. De anhöriga skaffar själv en plakett om de vill.

Begravning på annan ort

Helsingforsare kan naturligtvis också begravas på någon annan begravningsplats, t ex på den ort där han/hon föddes eller hade sin sommarstuga. I så fall måste man kontakta församlingen på den ifrågavarande orten.

Begravning på annat ställe än begravningsplats

Enligt begravningslagen kan askan med tomtägarens tillstånd också begravas eller strös ut annanstans, men i så fall får man inte resa en gravvård på stället. För att få strö askan i havet eller en insjö krävs tillstånd av vattenägaren. Helsingfors stad har anvisat ett vattenområde på västra sidan av Gråhara och nordväst om Rysäkivi för ändamålet.

Krigsveteraner

Veteraner som är mantalsskrivna i Helsingfors och deras maka/ make har rätt till gratis kist- eller urngrav för 25 år. Om veteranen eller maken begravs i en gammal släktgrav är den eventuella förlängningen av gravrätten likaså gratis. För själva begravningen uppbärs ändå avgift.

I Veteranlunden på Sandudd kan personer som vid sitt frånfälle varit mantalsskrivna i Helsingfors och som har frontmannatecken, fronttjänsttecken eller fronttecken begravas jämte maka. Gravarna är urngravar.

Också de som efter kriget tjänstgjorde som minröjare och deras makor får gratis lösa in plats. Gravarna och förlängningen av gravrätten är avgiftsfri.

Sorgebudet

Dödsannons i tidningen

De anhöriga brukar sätta in en dödsannons i tidningen, men det är inte obligatoriskt. Annonsen innehåller i regel den avlidnas namn, uppgifter om hans/hennes familjeförhållanden (t ex min make, vår far), yrke eller titel, födelsedatum och -ort samt dödsdatum, eventuellt också orten där personen avlidit. Under de anhörigas namn kan man också införa en minnesvers, aforism eller ett bibelcitat.

Dödsannonsen fungerar som inbjudan till jordfästningen och minnesstunden. Därför är det bra att i annonsen tillräckligt tydligt ange var och när jordfästningen äger rum. Om jordfästningen sker i stillhet kan annonsen publiceras efter jordfästningen. I så fall kan man samtidigt tacka för visat deltagande.

Sorgeflaggning

På dödsdagen är flaggan på halvstång. Begravningsdagen är flaggan på halvstång tills jordfästningen förrättats. Man kan fortsätta sorgflaggningen hela dagen på halv stång eller hissa flaggan i topp efter jordfästningen. På allmänna flaggningsdagar ska flaggan hissas i topp efter jordfästningen.

Bön i kyrkan

Vid högmässan i den avlidnas hemförsamling ber man för den avlidna och de anhöriga. Detta sker söndagen efter begravningen eller då församlingen fått bud om dödsfallet. De anhöriga brukar delta i denna gudstjänst. Kontrollera tid och plats.

Sociala medier

Facebook rekommenderar att de anhöriga meddelar upprätthållaren om dödsfallet och samtidigt skickar in en dödsattest. I så fall kan den avlidnas personliga profil om de anhöriga så önskar ändras till en minnesplats eller helt tas bort från nätet.

HERREN ÄR MIN HERDE,
INGENTING SKA FATTAS MIG.
HAN FÖR MIG I VALL
PÅ GRÖNA ÄNGAR,
HAN LÅTER MIG VILA
VID LUGNA VATTEN.

(PSALM 23: 1-2)

Jordfästningen

Jordfästningen

Den kyrkliga jordfästningen följer samma mönster oberoende av om den avlidna ska kistbegravas eller kremeras. Jordfästningen sker i kapellet, kyrkan eller vid graven. I kyrkan eller kapellet sitter de närmast anhöriga längst fram till höger sett från dörren, övriga släktingar bakom dem. Övriga sörjande till vänster.

Vid förrättningen följer man kyrkans förrättningshandbok. Jordfästningen inleds med en psalm eller ett preludium varefter prästen läser en inledande välsignelse och inledningsord. Eftersom det finns olika alternativ är det skäl att i förväg gå igenom detaljerna med prästen som förrättar jordfästningen.

Under jordfästningen sitter man, men då prästen strör sand på kistlocket och uttalar jordfästningsorden reser sig församlingen. Om kistan gravsätts direkt efter jordfästningen bärs kistan ut under postludiet. Om den avlidna ska kremeras brukar kistan få stå kvar framför altaret. Jordfästningen kan också förrättas som begravningsmessa med nattvardsgång.

Om ni vill kan ni duplicera eller låta trycka ett program för jordfästningen. Programbladet brukar, utöver den avlidnes namn, födelse- och dödsdag också innehålla uppgifter om förrättningens gång och orden till de psalmer som sjungs.

Blomsterhyllningar

Att lägga ned blommor vid kistan är samtidigt en möjlighet att ta ett sista farväl av den döda. Vi stillar oss, känner tacksamhet, minns den döda och ber för honom/henne eller läser kanske ett bibelspråk som kan tolka våra känslor.

Om den avlidna ska kremeras läggs blommorna i kapellet. Vid kistbegravning där begravningsgästerna följer kistan till graven är det bättre om blomsterhyllningen sker vid graven, förutsatt att vädret tillåter det.

Blomsterhyllningen sker antingen i början eller i slutet av jordfästningen. Diskutera gärna i förväg med prästen. Först lägger de närmaste anhöriga sina blommor. Då man lägger blommorna brukar man nämna sitt namn och läsa upp texten/hälsningen på kortet eller bandet. Längre minnestal ska helst hållas i samband med minnesstunden.

Sedan man lagt blommorna står man en liten stund vid kistan och vänder sig därefter mot de anhöriga, bugar sig och går tillbaka till sin plats.

Om kistan ska gravsättas direkt efter jordfästningen och man följer kistan till graven kan blomsterhyllningen ske vid graven. Om blommorna läggs i kapellet innan man följer kistan till graven, måste var och en själv hämta sina blommor efter slutpsalmen. Vid graven lägger man bara ned blommorna men läser inte upp minnesorden på nytt.

Vid kremering brukar inte blommorna som lagts i kapellet sparas tills urnan avhämtas. Om den avlidna t ex har en släktgrav kan man själv avhämta blommorna och lägga dem på graven. Kom alltså överens med begravningsbyrån om vad som skall ske med blommorna.

Begravningsfölje

Till graven går man i procession. Framför processionen går en vaktmästare, sedan följer kistan och bärarna, de närmaste anhöriga och efter dem begravningsföljet. Prästen går antingen före kistan eller tillsammans med de anhöriga. Begravningsföljet går till graven i stillhet. Tystnaden ger de efterlevande en möjlighet att bearbeta sin sorg och att i tysthet hedra den döda.

De närmaste anhöriga bär kistan vid huvudändan. Kistan bärs alltid med fotändan före. Vid behov kan också begravningsbyrån ordna bärare. Kistan bärs ut från kapellet under postludiet. Utanför kapellet väntar en bårvagn på vilken kistan placeras.

De som har svårt att röra sig till fots kan ansluta sig till följet i bil eller med bil ta sig direkt till graven. Vid graven vänds kistan så att huvudändan är mot gravstenen och fotändan mot gången. Medan kistan sänks i graven blottar männen sina huvuden. Bärarna gör det då kistan sänkts i graven och står sedan ett ögonblick stilla vid graven.

Prästen kan be en kort bön vid graven. Numera skottas graven inte genast igen utan täcks med ett lock. De anhöriga kan, om de så vill, strö sand eller blommor på kistan. Om de anhöriga vill kan de själv skotta igen graven, t ex så mycket att kistan täcks. Kom i så fall överens om detta i förväg. Sedan blommorna lagts på graven brukar man sjunga en psalm, varefter någon av de anhöriga inbjuder begravningsföljet till minnesstunden om en sådan ordnas.

Minnesstunden

Minnesstunden kan hållas hemma, i församlingssalen, på restaurang eller i något annat lämpligt utrymme. Församlingen upplåter sin församlingssal gratis för sina medlemmar. De anhöriga kan själv sköta serveringen eller vända sig till ett cateringföretag.

Vid minnesstunden brukar den avlidnes fotografi, flankerat av brinnande ljus och blommor, finnas på ett bord som täckts med en vit bordduk. Om ni vill att prästen som förrättat jordfästningen ska delta i minnesstunden är det skäl att komma överens om detta redan i planeringsskedet.

De anhöriga och prästen kan tillsammans planera minnesstunden. Vid minnesstunden brukar man också läsa upp eventuella kondoleansadresser. I övrigt kan programmet bestå av sång, minnesord, korta anföranden och musik.

Kremering

I Helsingfors sköts kremeringarna av krematorierna i Malm, Furumo och Sandudd. Kremering i Malm och Furumo reserveras via Helsingfors kyrkliga samfällighets centralregister medan Krematoriestiftelsen svarar för kremeringarna i Sandudds krematorium. Kontakta samfällighetens gravtjänst för att komma överens om tidpunkten för bisättning av urnan. Askan kan också begravas utan urna.

Gravläggning

Vanligtvis deltar endast de närmaste anhöriga och begravningsplatsens vaktmästare vid bisättningen. Ni kan också be att prästen som förrättade jordfästningen deltar.

Man kan hålla en kort andakt vid graven. På pastorskansliet och i begravningskapellen finns den lilla handboken ”Gravläggning” som kan användas som underlag för andakten.

Motsvarande andakt kan hållas om kistan inte gravläggs i samband med jordfästningen eller om gravläggningen sker på annan ort.

Om urnan placeras i kolumbariet under Berghälls kyrka sköter församlingen transporten av urnan. Innan urnan förs ned i kolumbariet hålls en kort andakt vid minnesaltaret. Vid minnesaltaret finns fem sittplatser.

Begravning av personer som tillhör andra kyrkosamfund eller inte tillhör en kristen församling

På Helsingfors församlingars begravningsplatser begravas personer som vid sitt frånfälle var mantalsskrivna i Helsingfors. På Furumo begravningsplats finns ett konfessionslöst område för dem som inte vill bli begravda på en kristen begravningsplats.

De ortodoxa, judiska och muslimska församlingarna har egna begravningsplatser, men personer som tillhört dessa trossamfund kan också få en gravplats på den lutherska kyrkans begravningsplatser. Personer som inte tillhört en kristen församling kan jordfästas i kyrkan om de anhöriga så önskar och prästen konstaterat att det finns förutsättningar för en kyrklig jordfästning.

Jordfästning förrättas inte om den avlidna under sin livstid meddelat att han/hon inte vill ha en kristen begravning. Förrättningen följer samma mönster som för dem som tillhör kyrkan. Begravningskapellet kan hyras ut till medlemmar av andra kyrkosamfund och för konfessionslösa begravningsceremonier. I så fall ska programmet i förväg tillställas kapelletts arbetsledare för godkännande.

JAG, JAG ÄR DEN
SOM TRÖSTAR ER
(JESAJA 51:12)

Efter begravningen

Den som har hand om dödsboet ska ta reda på om den avlidna haft en liv-, sjukdoms- eller olycksfallsförsäkring. Det är också skäl att utreda möjligheterna till familje- eller änkepension och om det är möjligt att få begravningsbidrag t ex av den avlidnas arbetsplats eller fackförening. Om den avlidna fått pension skall den inrättning som betalt pensionen också informeras om dödsfallet.

Bouppteckning ska göras inom tre månader räknat från dödsfallet. För detta behövs en tillräcklig utredning om den avlidna och hans/hennes arvingar. De ämbetsbetyg som behövs för bouppteckningen kan beställas via centralregistret. Om den avlidna inte tillhört kyrkan beställer man intygen via magistraten.

Innehav och skötsel av graven

Frågor som gäller gravrätt och gravskötseln handhas av samfällighetens gravtjänster. Gravrätt beviljas för 25 år. Man äger alltså inte graven utan det är fråga om ett hyresavtal som kan förlängas. I kolumbariet under Berghälls kyrka förvaras stoftet i urnan i 25 år varefter askan nedsänks i klippgraven under kyrkan.

Det finns exakta bestämmelser om vem som får gravsättas i en grav. Huvudregeln är att graven endast får användas för familjemedlemmar. För att undvika tråkiga gravtvister är reglerna strikta.

Den som innehar gravrätten ansvarar för att graven hålls i skick. Man kan sköta graven själv eller för ett eller flera år köpa denna tjänst av samfällighetens gravvårdsfond. Gravskötsel beställs via samfällighetens gravtjänster eller begravningsplatsens kontor. På områden med enhetlig skötsel ansvarar gravvårdsfonden för skötseln mot en taxa som fastställs separat. Samfälligheten sköter minneslundarna där gravplatserna inte utmärkts separat.

Gravvårdar

Gravvården ska överensstämja med Helsingfors kyrkliga samfällighets bestämmelser.

Sorgearbetet

Man upplever sorgen väldigt olika. Varje mänska tar farväl av en anhörig på sitt eget, personliga sätt. Det är alltid smärtsamt att mista en anhörig. Det finns de som vill bära sin sorg allena. Oftast är det ändå lättare om man kan diskutera sorgen med anhöriga och vänner. Stödet från anhöriga och vänner är ofta ovärderligt.

Prästerna och församlingsarbetarna hjälper också gärna. Att samtala med människor ingår i deras arbete och är något de fått utbildning för. Tveka inte att ta kontakt och be om hjälp om du känner för det.

Många församlingar har också skorgegrupper där du kan diskutera din sorg med andra som är i samma situation och få stöd av dem. Hör dig för om det finns en sorgegrupp i din församling. På Helsingfors kyrkliga samfällighets webbplats hittar du också uppgifter om sorgegrupperna

Det finns hopp

Förgänglighet är människans lott. Vår tid här på jorden är begränsad. ”Bara en vindfläkt är människan”. Den kristna tron ger människan hopp mitt i all förgänglighet. Livet är inte slut i och med döden, utan det finns något bortom gränsen. Hörnstenarna i den kristna tron är en tro på uppståndelsen och det eviga livet.

Denna tro ger livet en viktig betydelse. Också den som förlorat en nära anhörig kan genom tron få kraft att gå vidare i livet. Vi har alla en uppgift här på jorden och då vi fullgjort denna kallas vi hem till den himmelske fadern.

Den kristna begravningen för oss till livsresans mål – en resa som börjar vid dopet och för oss från denna värld till Gud. Det är fråga om delaktighet i Guds liv, en delaktighet som överskrider tidens och dödens gräns. Döden skiljer oss inte från Guds löften, i vilka vi kan förnimma kärlekens, tröstens och hoppets budskap.

Adresser och telefonnummer

Helsingfors kyrkliga samfällighet, gravtjänster

Tredje linjen 22 B, 00 530 Helsingfors

Reservering av gravplats och kapell samt

avtal om gravskötsel: 09-2340 6000

Ämbetsbetyg för bouppteckning: 09-2340 5000

Samfällighetens e-tjänst: asiointi.helsinginseurakunnat.fi

www.helsingforsforsamlingar.fi

Begravningskapellen

Sandudds begravningsplats har två kapell. Nya kapellet har plats för 160 personer och en läktare med plats för ytterligare 65. ”Gamla kapellet” är mindre och har plats för 50 personer.

Malms begravningsplats har tre kapell. Stora kapellet rymmer 100 personer medan Östra och Västra kapellet vardera har plats för 50 personer.

Furumo begravningsplats har två kapell. Det större har plats för 120 personer och det mindre för 60 personer.

Kontoren på begravningsplatserna

tel. 09 2340 1111

Helsingfors församlingars pastorskanslier

Helsingfors svenska församlingars pastorskanslier

Johannes församling	(09) 2340 7700
Matteus församling.....	(09) 2340 7300
Petrus församling	(09) 2340 7100

Helsingfors finska församlingars pastorskanslier

Haagan seurakunta.....	(09) 2340 3200
Helsingin Mikaelin seurakunta.....	(09) 2340 4800
Helsingin tuomiokirkkoseurakunta	(09) 2340 6100
Herttoniemen seurakunta	(09) 2340 3300
Kallion seurakunta	(09) 2340 3600
Kannelmäen seurakunta	(09) 2340 3800
Lauttasaaren seurakunta.....	(09) 2340 4300
Malmin seurakunta	(09) 2340 4400
Munkkiniemen seurakunta	(09) 2340 5100
Oulunkylän seurakunta	(09) 2340 5300
Paavalin seurakunta	(09) 2340 5400
Pakilan seurakunta	(09) 2340 5500
Pitäjänmäen seurakunta	(09) 2340 5600
Roihuvuoren seurakunta.....	(09) 2340 5700
Töölön seurakunta.....	(09) 2340 6300
Vuosaaren seurakunta.....	(09) 2340 6500

Pastorskansliernas öppettider hittar du på respektive församlings webbplats.

Det är tungt att mista en anhörig. Mitt i känslostormen ska man klara av att sköta många praktiska frågor. Tanken är att detta häfte ska fungera som stöd vid skötseln av dessa frågor, särskilt i Helsingfors.

Fastän jordfästningen och begravningsarrangemangen kan vara besvärliga och känns svåra kan de också tjäna som en del av sorgearbetet och ge de anhöriga kraft att gå vidare i livet.

I den kristna begravningen ingår alltid, vid sidan av själva sorgen, också hoppet om ett liv efter detta. Det finns ett evigt liv och vägen dit är färdigt utstakad

KYRKAN I HELSINGFORS